

KONKURS Z BIOLOGII DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH Z WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2019/2020

ETAP WOJEWÓDZKI

Model odpowiedzi i schemat punktowania zadań

Suma: 58 pkt.	Laureat: 85% - 49 pkt. Finalista: 60% - 35 pkt.

Nr zadania	Poprawna odpowiedź	Punkty	Zasady przyznawania punktów
1	c	0 lub 1 pkt.	Za wybór poprawnej odpowiedzi – 1 pkt.
2	3 - oddychanie komórkowe 4 - chloroplasty	0 - 2 pkt.	▪ Za wpisanie jednej nazwy – 1 pkt.
3	Czynności życiowe: odżywianie, wydalanie, rozmnażanie, ruch, wzrost i rozwój, reakcja na bodźce	0 - 2 pkt.	▪ Za wpisanie sześciu czynności – 1 pkt.
4	4.1. Przykładowe problemy badawcze: Czy cukier wpływa na życie drożdży? Czy drożdże do oddychania potrzebują soli? Czy drożdże do życia potrzebują cukru/soli? Wpływ cukru i soli na przebieg fermentacji alkoholowej. Czy drożdże do oddychania potrzebują cukru? 4.2. Za pomocą reakcji charakterystycznej na wykrywanie dwutlenku węgla za pomocą wody wapiennej, która pod wpływem CO ₂ mętnieje. 4.3. Przykładowe wnioski zgodne z postawionymi problemami badawczymi. Drożdże przeprowadzają oddychanie przy dostępie cukru, bez dostępu tlenu .	0 - 6 pkt.	▪ Za poprawne sformułowanie jednego problemu badawczego – 1 pkt. ▪ Za podanie sposobu wykrywania CO₂ za pomocą wody wapiennej – 1 pkt. ▪ Za poprawne sformułowanie wniosku do jednego z sformułowanych problemów badawczych – 1 pkt. ▪ Poprawne wpisanie substratu i produktu reakcji – 1 pkt. ▪ Za prawidłowe uzasadnienie, dlaczego nie można użyć gorącej wody do doświadczenia z drożdżami. – 1 pkt.

	Drożdże to organizmy żywe, bo są zdolne do oddychania. Drożdże przeprowadzają fermentację alkoholową w warunkach beztlenowych. Drożdże są zdolne do oddychania beztlenowego. Drożdże przeprowadzają oddychanie komórkowe przy dostępie cukru, bez dostępu tlenu. Drożdże przeprowadzają fermentację alkoholową w warunkach beztlenowych. Drożdże to organizmy żywe, bo produkują dwutlenek węgla podczas oddychania beztlenowego. Do oddychania komórkowego/ fermentacji drożdże potrzebują cukru. 4.4. substrat: cukier, produkt: dwutlenek węgla 4.5. Do doświadczenia z drożdżami nie można użyć gorącej wody, ponieważ drożdże są organizmami żywymi i wysoka temperatura może je zabić.		
5	5.A. – nazwy tkanek: 1 – tkanka łączna krew 2 – tkanka tłuszczowa 3 – tkanka kostna 4 – tkanka nabłonkowa 5.B. – Jest to tkanka łączna. Dzieli się na 3 tkanki stałe: tłuszczową, kostną, chrzęstną oraz tkankę płynną – krew.	0 - 4 pkt.	▪ Za każde dwie poprawnie nazwane tkanki – 1 pkt. ▪ Za poprawne uzupełnienie obu zdań – 2 pkt.

6	c, d	0 lub 1 pkt.	▪ Za zaznaczenie odpowiedzi c i d – 1 pkt.
7	b	0 lub 1 pkt.	Za wybór poprawnej odpowiedzi – 1 pkt.
8	Przykładowe skutki negatywne rozpylania środków owadobójczych nad lasem: - uśmiercenie populacji innych owadów, - uszkodzenie drzew, - utrata dużej liczby owadów zapylających a tym samym zmniejszenie liczby zapylnych roślin owadopylnych - utrata bioróżnorodności - zmniejszenie liczebności ptaków owadożernych	0 - 2 pkt.	▪ Za wpisanie dwóch poprawnych skutków – 2 pkt.
9	d	0 lub 1 pkt.	Za wybór poprawnej odpowiedzi – 1 pkt.
10	Kręgowce: A, B, G, H Ssaki: A, B, C, D, E, G, H Człowiek: A, B, C, D, E, F, G, H	0 - 3 pkt.	Za wpisanie wszystkich cech w jednej kolumnie – 1 pkt.
11	c	0 lub 1 pkt.	Za wybór poprawnej odpowiedzi – 1 pkt.
12	a) Schemat przedstawia cykl rozwojowy tasiemca uzbrojonego, o czym świadczy obecność haczyków i przysawek na główce tasiemca . b) Podaj dwa przystosowania tasiemca do pasożytniczego trybu życia w organizmie żywiciela. Przykłady: 1. brak układu pokarmowego	0 - 5 pkt.	Za uzupełnienie jednego zdania – 1 pkt.

	2. oddychanie beztlenowe 3. brak narządów zmysłów 4. urządzenia czepne c) Żywicielem pośrednim przedstawionego tasiemca jest świnia, a żywicielem ostatecznym człowiek, który może zarazić się tasiemcem przez zjedzenie mięsa zawierającego larwy tasiemca, pochodzącego od świni. d) Zapada wtedy na chorobę pasożytniczą zwaną tasiemczycą . e) Aby się przed tym uchronić należy jeść mięso badane przez lekarza weterynarii, pochodzące z pewnego źródła .														
13	13.1. Genotyp Poli : bb Uzasadnienie: Aby ujawniła się cecha recesywna, osobnik musi być homozygotą recesywną pod względem tej cechy. 13.2. <table border="1" data-bbox="353 962 633 1190"> <tr> <td data-bbox="353 962 443 1038">♀</td> <td data-bbox="443 962 539 1038">B</td> <td data-bbox="539 962 633 1038">b</td> </tr> <tr> <td data-bbox="353 1038 443 1117">♂</td> <td data-bbox="443 1038 539 1117">B</td> <td data-bbox="539 1038 633 1117">b</td> </tr> <tr> <td data-bbox="353 1117 443 1190">B</td> <td data-bbox="443 1117 539 1190">BB</td> <td data-bbox="539 1117 633 1190">Bb</td> </tr> <tr> <td data-bbox="353 1190 443 1268">b</td> <td data-bbox="443 1190 539 1268">Bb</td> <td data-bbox="539 1190 633 1268">bb</td> </tr> </table> Odp. Prawdopodobieństwo urodzenia dziecka z niebieskimi oczami wynosi 25% 13.3. Prawdopodobieństwo urodzenia się kolejnego dziecka z niebieskimi oczami wynosi 25%. 13.4.	♀	B	b	♂	B	b	B	BB	Bb	b	Bb	bb	0 - 7 pkt.	13.1 – 2 pkt. 13.2. – 2 pkt. 13.3. – 1 pkt. 13.4. – 2 pkt.
♀	B	b													
♂	B	b													
B	BB	Bb													
b	Bb	bb													

	<table border="1"> <tr> <td>♀</td> <td>B</td> <td>B</td> </tr> <tr> <td>♂</td> <td>B</td> <td>B</td> </tr> <tr> <td></td> <td>b</td> <td>Bb</td> </tr> </table>	♀	B	B	♂	B	B		b	Bb	Odp. Prawdopodobieństwo, że Pola będzie miała oczy niebieskie wynosi 0% .		
♀	B	B											
♂	B	B											
	b	Bb											
14	Ocena prawdziwości informacji: F, F, P, F, F, F		0 - 3 pkt.	Za dwie poprawne oceny – 1 pkt.									
15 anulowane	Dowody ewolucji	Numery przykładów	0 - 2 pkt.	- Za 7 poprawnie przyporządkowanych cyfr – 2 pkt. - Za 4 poprawnie przyporządkowane cyfry – 1 pkt.									
	A. relikty	2											
	B. narządy homologiczne	5, 6											
	C. narządy analogiczne	3, 4											
	D. ogniwa pośrednie	7											
	E. narządy szczątkowe	1											
16	a		0 lub 1 pkt.	Za wybór poprawnej odpowiedzi – 1 pkt.									
17	Cyfra	Pełna nazwa parku narodowego	Charakterystyka (A- F)	0 - 6 pkt. Za przyporządkowanie cyfrze nazwy PN i charakterystyki – 1 pkt.									
	1	Woliński Park Narodowy	F										
	2	Drawieński Park Narodowy	C										
	3	Słowiński Park Narodowy	A										
	4	Park Narodowy Bory Tucholskie	D										
	5	Wigierski Park Narodowy	E										
6	Białowiecki Park Narodowy	B											
18	Ocena prawdziwości informacji: F, P, F, P		0 - 4 pkt.	Za jedną poprawną ocenę – 1 pkt.									
19	Poprawnie napisany TEKST:		0 - 5 pkt.	Za dwa poprawnie użyte wyrazy – 1 pkt.									

	Porządnikiem pierwszym Arystoteles był, który w Grecji starożytnej żył. Długo po nim – Linneusz nastał wiek osiemnasty - powstaje system na podobieństwie oparty. System ten sztucznym nazwany, do dziś w nazewnictwie gatunkowym bywa używany. Fagus silvatica – buka zwyczajnego nazwa: pierwszy człon rodzaj, drugi gatunek oznacza. Współczesna systematyka więcej jest warta, gdyż na pokrewieństwie jest oparta. Tak dotarliśmy do systemu naturalnego, gdzie gatunek jest jednostką rzędu najniższego. Nie wystarczy jedna tęga głowa, by mądry system zbudować. Dziś na wszystkie te problemy pełny obraz dają geny.		Jeden błąd nie powodował utraty punktu.
20	1 – przylaszczka 2 – ziarnopłon wiosenny 3 – szczawik zajęczy 4 – ryś 5 – traszka grzebieniasta 6 – kormoran czarny	0 – 6 pkt.	▪ Za poprawne wpisanie jednej nazwy organizmu – 1 pkt.
	Suma punktów	58 pkt.	